

פרשת כי תצא

המשך פרק כ"א

פרשת יפת תואר:

י. **כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ, וּנְתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ, וְשָׁבִיתָ שְׂבוֹי:**

_____ כי תצא למלחמה, באיזו מלחמה מדובר.
 _____ מה ההכרח לומר כן

ושבית שבוי, היינו שתשבה את שבוי, ובא להתיר לקחת את שבויי האויבים

_____ וכתב רש"י "לרבות כנעניים שבתוכה", לענין מה נתרבו
 _____ ומה החידוש בזה

יא. **וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָהּ, אִשָּׁת יִפֶּת תּוֹאֵר, וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ, וְלָקַחְתָּ לָּךְ לְאִשָּׁה:**

_____ ולקחת לך לאשה, האם ראוי לעשות כן _____ א"כ מדוע התירה התורה לקחתה לאשה
 _____ אך מה יהיה סופו, אם נשאה: 1. _____ 2. _____
 _____ ומניין

אשת, האם דין זה הוא רק בפנויה, או אפילו באשת איש

יב. **וְהִכָּאֲתָהּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ, וְגִלְחָתָהּ אֶת רֵאשֶׁתָּהּ, וְעָשִׂיתָהּ אֶת צִפְרֵנֶיהָ:**

_____ ועשתה את צפרניה, מה הפירוש "ועשתה"
 _____ מאיזה טעם ציוותה התורה שתגדלם

יג. **וְהִסִּירָהּ אֶת שְׂמֹלֶת שְׂבִיבָהּ מֵעַלֶּיהָ, וְיִשְׁכַּב בְּבֵיתְךָ, וּבְכַתְּתָהּ אֶת אֶבְיָהּ וְאֶת אִמּוֹהָ יָרַח (חודש) יָמִים, וְאַחֵר כֵּן, תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ, וְהִיָּתָה לָּךְ לְאִשָּׁה:**

_____ והסירה את שמלת שביה, מה היא "שמלת שביה"
 _____ מאיזה טעם ציוותה התורה להסירה

וישכב בביתך, האם חייב להושיבה עמו בביתו, או שיכול להושיבה בבית אחר

כתב רש"י "שיהא "נכנס ונתקל בה, יוצא ונתקל בה, רואה בבכיייתה, רואה בנוולה"

_____ מדוע רוצה התורה שיראה אותה כך
 _____ ובכתה את אביה, מדוע רוצה התורה בכל זה

יד. **וְהָיָה, אִם לֹא חָפְצָתָּ בָּהּ, וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ, וּמָכַר לָא תִמְכְּרֶנָּה בְּכַסְף, לֹא תִתְעַמֵּר בָּהּ, תַּחַת אֲשֶׁר עֲנִיתָהּ: (ס)**

_____ והיה אם לא חפצת בה, מה מבשר כאן הכתוב
 _____ לא תתעמר בה, מה הפירוש

ופירש רש"י "לא תשתמש בה", דהיינו, שלא תשתמש בה כשפחה, אלא כמו שהנשים עושות לבעליהן.

_____ סיכום: מה ציוותה התורה ש"יפת תואר" תעשה, כדי שתתגנה עליו
 _____

_____ מה אסור לו לעשות בה כשאינו חפץ בה: 1. _____ 2. _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"א

טו. פי תהיין לאיש שתי נשים. האחת אהובה והאחת שנואה, וילדו לו בנים האהובה והשנואה, והיה הבן הבכור לשנואה:

טז. והיה ביום הנחילו את בניו, את אשר יהיה לו, לא יוכל לבכר (אינו רשאי לתת דין בכור), ולהעדיף את בן האהובה, על פני בן השנואה הבכר:

יז. פי את הבכר בן השנואה יביר, לתת לו פי שנים, בכל אשר ימצא לו, פי הוא ראשית אנו, לו משפט הבכרה: (ס)

פי שנים, היה לו עשרה בנים, לכמה חלקים יחלקו את נכסיו _____ וכמה חלקים יקבל הבכור _____
בכל אשר ימצא לו, היינו בנכסים שמוחזקים אצלו בשעת מיתה
אם לאחר מיתת האב, נפלו לו (לאב בקבר) נכסים בירושה, האם הבכור נוטל בהם פי שנים _____
איך מכוונים נכסים אלו _____

פרשת בן סורר ומורה:

יח. פי יהיה לאיש בן סורר ומורה, איננו שמע בקול אביו ובקול אמו, ויסרו אותו, ולא ישמע אליהם:

יט. ותפשו בו אביו ואמו, והוציאו אותו אל זקני עירו, ואל שער מקומו:

כ. ואמרו אל זקני עירו, בגנו זה סורר ומורה, איננו שמע בקולנו, זולל וסבא:

סורר, מה הפירוש "סורר" _____
ומורה, מה הוא לשון "מורה" _____ בדברי מי _____

ויסרו אותו, רש"י מביא את לשון המשנה במסכת סנהדרין (ע"א:), "מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו", ובגמ' שם מפורש שהכוונה היא שמתרין בו בפני שניים, ומלקין אותו בפני שלשה.

לסיכום: מי מתרה בו _____ בפני כמה מתרין בו _____
"ויסרו אותו" מה הפירוש "ויסרו" _____ בפני כמה _____

אם הלקוהו ועדיין לא חזר בו, מה עושים בו אביו ואמו _____
על אלו מעשים, "בן סורר ומורה" מתחייב מיתה _____

האם עבירות אלו עונשן מיתה _____
אלא הסיבה שסוקלים אותו, כיון שהגיעה תורה לסוף דעתו, שאם לא ימיתוהו עכשיו, סופו שיגיע לידי חיוב מיתה

ע"י מה יגיע לידי חיוב מיתה _____
ולכן מה אמרה תורה _____

כא. ורגמהו כל אנשי עירו באבנים ומת, ובערת הרע מקרבך. וכל ישראל ישמעו ויראו: (ס)

וכל ישראל ישמעו ויראו, מאחר שהורגים אותו רק במעמד אנשי עירו, איך מתקיים "וכל ישראל ישמעו ויראו" _____

□□□□

כב. וכי יהיה באיש חטא משפט מות, ותלית אתו על עין:

וכי יהיה באיש חטא משפט מות, מה לומדים מסמיכות הפרשיות _____
והומת ותלית אתו על עין, מי מחייבי מיתות בית דין נתלה _____

והראיה לזה, שהרי בפסוק הבא כתוב "פי קללת אלקים תלוי", ובאיזה חטא מיירי _____
שמה הוא ענשו _____

כג. לא תלין נבלתו על העין, פי קבור תקברנו ביום ההוא, פי קללת אלקים תלוי, ולא תטמא את אדמתך, אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה: (ס)

כי קללת אלקים תלוי, כתב רש"י ש"קללה" הוא לשון קלות וזלזול, והיינו שזה זלזול בה' כאשר האדם תלוי
מדוע יש בכך זלזול _____

מה המשל שמביא רש"י על זה _____

המשך פרשת כי תצא

פרק כ"ב

פרשת השבת אבידה:

א. לא תראה את שור אחיך, או את שיו נדחים, והתעלמת מהם. השב תשיבם לאחיה:

והתעלמת, מה הפירוש "והתעלמת" _____

לא תראה, והתעלמת, התורה אסרה בזה להתעלם מן האבידה, לפי זה איך מתפרש הפסוק _____

ומה אמרו רבותינו שיש ללמוד מזה שכתוב "והתעלמת" _____

שאלות רשות: איזה מקרה נלמד מ"והתעלמת" _____

ובאלו עוד מקרים מתעלם: 1. _____ 2. _____

ב. ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו, ואספתו אל תוך ביתך, והיה עמך עד דרש אחיך אתו, והשבתו לו:

עד דרוש אחיך, לפי פשוטו של מקרא, הכוונה שרק כשאחיק ידרשנו, תחזיר לו האבידה

מדוע אין לפרש כן _____

אלא מה כוונת הפסוק _____

והשבותו לו, כשמצא בעלי חיים, וצריך להאכילם:

איזה סוג אבידה, אינו מוכר מיד, אלא מטפל בה _____

ואיזה אבידה מוכר מיד _____

באר כיצד זה נלמד מ"והשבותו לו" _____

ג. וכן תעשה לחמרו, וכן תעשה לשמלתו, וכן תעשה לכל אבדת אחיך, אשר תאבד ממנו ומצאתה, לא תוכל להתעלם: (ט)

לא תוכל להתעלם, מה נאסר כאן _____

□□□□

ד. לא תראה את חמור אחיך, או שורו נפלים בדרך, והתעלמת מהם, הקם תקים עמו: (ס)

הקם תקים, מה נצטוינו כאן _____

עמו, עם מי _____ ומה הדין אם הבעלים אינו רוצה לסייע _____

□□□□

ה. לא יהיה כלי גבר על אשה, ולא ילבש גבר שמלת אשה, פי תועבת ה' אלקיך, כל עשה אלה: (פ)

לא יהיה כלי גבר על אשה, ולא ילבש גבר שמלת אשה, בפסוק זה נאסרו שני דברים:

א. שאשה לא תלבש באופן שתהא דומה לאיש, כדי לישב בין האנשים, וכן איש לא יתלבש כמו אשה, כדי לישב בין הנשים.

ב. שאסור לאיש לעשות דברים שדרך נשים לעשותם, וכן לאשה לעשות דברים שדרך אנשים לעשותם.

כי תועבת ה', האם הוא נתינת טעם לאיסור א' או לאיסור ב' _____

□□□□

ו. פי יקרא קן צפור לפניה, בדרך, פכל עין או על הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על האפרחים, או על הביצים, לא תקח

האם על הבנים:

כי יקרא, רש"י כתב "פרט למזומן", פרש מה זה _____

ומה הדין באופן זה _____

לא תקח האם על הבנים, מפרש רש"י "בעודה על בניה", נחלקו הראשונים, האם "על הבנים" הכוונה, שאסור לקחתה יחד

עם הבנים, או שאסור גם לקחתה לבדה מעל הבנים.

ז. שלח תשלח את האם, ואת הבנים תקח לך, למען ייטב לך, והארבת ימים: (ס)

למען ייטב לך וגו', מה לומדים מזה שהתורה כתבה במצוה זו "למען ייטב לך" _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ב

ח. כי תבנה בית חדש, ועשית מעקה לנגף, ולא תשים דמים בביתך. כי יפל הנפל ממנו: כי תבנה בית חדש, כתב רש"י שמסמיכות הפרשיות לומדים ש"מצוה גוררת מצוה" על ידי קיום איזו מצוה, יזכה לבנות בית חדש

ואיזה מצווה יוכל לקיים בו _____

ועל ידי קיום מצות "מעקה" יגיע לכרם ושדה, ולבגדים נאים

איזו מצוה יוכל לקיים: בכרם _____ בשדה _____ בבגדים _____

מעקה, פרש מה זה _____

אונקלוס תרגם "תַּקָּא", מדוע נקרא כן _____

כי יפל הנפל, כתב רש"י "ראוי זה ליפול", דהיינו שנגזר עליו ליפול מהגג, ולא חסרון המעקה הוא שגרם לו ליפול

איך מדויק כן _____

א"כ מדוע ציוותה התורה לעשות מעקה _____

□□□□

ט. לא תזרע פרמך פלאים, פן תקדש המלאכה הזרע אשר תזרע, ותבואת הפרם: (ס)

כלאים, כאן נאסר לזרוע כלאי זרעים יחד עם כרם, כמה מינים צריך לזרוע כדי לעבור על לאו זה _____

כתב רש"י שהאיסור הוא כשזרע "במפולת יד", דהיינו שדרך הזרעים להחזיק הזרעים בידם, ולהפילם לאדמה בדרך הילוכם.

פן תקדש, לפי אונקלוס, האם הוא לשון חשיבות, או לשון איסור _____

האם לשון זה שייך רק בדבר של גנאי, או גם בדבר של שבח _____

המלאכה, כתב רש"י דהיינו התוספת שהזרע מוסיף, מה דין התוספת _____

□□□□

י. לא תחרש בשור ובחמור, יחדיו:

לא תחרש בשור ובחמור, מה עוד נאסר חוץ ממינים אלו _____

לא תחרוש, איזו עוד מלאכה נאסרה _____

א"כ, אלו מילים בפסוק הם לאו דווקא 1. _____ 2. _____

□□□□

יא. לא תלבש שעטנז, צמר ופשתים יחדיו: (ס)

שעטנז, כתב רש"י שהוא לשון "עירוב", מה נאסר לערב _____

מאלו מילים מורכבת המילה "שעטנז" 1. _____ 2. _____ 3. _____

פירוש, אינו חייב עד שיהיו, "שוע" היינו שיהו חלוקין יחד במסרק, "טווי" טוויים יחד, ו"נוז" שיהיו ארוגים יחד (רש"י נדה סא).

□□□□

יב. גדלים תעשה לך, על ארבע פנפות כסותה, אשר תכסה בה: (ס)

גדלים תעשה לך, מה לומדים מזה שממכה התורה מצות ציצית לאיסור כלאים _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ב

פרשת מוציא שם רע:

יג. פי יקח איש אשה, וכא אליה ושנאה:

יד. ושם לה עלילת דברים, והוציא עליה שם רע, ואמר את האשה הזאת לקחתי, ואקרב אליה, ולא מצאתי לה בתולים:

וכא אליה ושנאה, איזה איסור עובר בזה.

ומפני שעבירה גוררת עבירה, לאיזה איסור סופו שיבוא

מהו ה"שם רע" שמוציא עליה.

את האשה הזאת, מה לומדים מזה שהוסיפה התורה תיבת "הזאת"

טו. ולקח אבי הנערה (הנער) ואמה והוציאו את בתולי הנערה (הנער) אל זקני העיר השערה:

אבי הנערה ואמה, מדוע הם צריכים לבוא לבית דין

טז. ואמר אבי הנערה (הנער) אל הזקנים, את בתי נתתי לאיש הזה לאשה, וישנאה:

יז. והנה הוא, שם עלילת דברים, לאמר, לא מצאתי לכתה בתולים, ואלה בתולי בתי, ופרשו השומרה לפני זקני העיר:

ואמר אבי הנערה, מה לומדים מזה שכתוב שאבי הנערה הוא זה שמדבר

ופרשו השומרה, האם הכוונה לשמלה ממש

אלא מה כן כוונת הפסוק

יח. ולקחו זקני העיר ההוא את האיש, ויסרו אתו:

יט. וענישו אתו מאה כסף, ונתנו לאבי הנערה, פי הוציא שם רע על בתולת ישראל, ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל ימיו: (ס)

במה מענישים את הבעל: 1. _____ 2. _____

האם מותר לו לגרשה

אם גירשה, עובר בעשה ובלא תעשה:

מהו ה"עשה"

מהו ה"לא תעשה"

כ. ואם אמת היה הדבר הזה, לא נמצאו בתולים לנערה (הנער):

ואם אמת היה הדבר, איך התבררה האמת

כא. והוציאו את הנערה (הנער) אל פתח בית אביה, וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה, פי עשתה נבלה בישראל, לזנות בית אביה,

ובערפת הרע מקרבה: (ס)

אל פתח בית אביה, מדוע סוקלים אותה דוקא שם

אנשי עירה, האם הכוונה שכל אנשי העיר סוקלים אותה

אלא מה הכוונה

לזנות בית אביה, מה הכוונה "בית אביה"

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ג

כב. פי ימצא איש, שכב עם אשה בעלת בעל, ומתו גם שניהם, האיש השכב עם האשה והאשה, ובערת הרע מישראל: (ס)
ומתו גם שניהם, רש"י כתב שני פירושים מה לומדים מהמילים "גם שניהם":
לפירוש א', "שניהם" בא למעט שבאופן שאין האשה נהנית, אינה חייבת מיתה.

והמילה "גם", בא לרבות הבאים אחריהם, שמה דינם _____
ולפירוש ב', מה מרבים מהמילים "גם שניהם" _____

כג. פי יהיה נערה (נער) בתולה מארשה לאיש (שנתקדשה ועדיין לא נישאת), ומצאה איש בעיר ושכב עמה:
ומצאה איש בעיר, מדוע הדגישה התורה שמצאה "בעיר" _____

כד. והוצאתם את שניהם אל שער העיר ההוא, וסקלתם אתם באבנים ומתו, את הנערה (הנער) על דבר אשר לא צעקה בעיר, ואת
האיש על דבר אשר ענה את אשת רעהו, ובערת הרע מקרבך: (ס)

כה. ואם בשדה ימצא האיש, את הנערה (הנער) המארשה, והחזיק בה האיש ושכב עמה, ומת האיש אשר שכב עמה לבדו:

כו. ולנערה (ונער) לא תעשה דבר, אין לנערה (ונער) חטא מות, כי פאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש, בן הדבר הזה:
כי כאשר יקום וגו', התורה דימתה נערה המאורסה לרוצח:

מה בא לומר בזה: לפי פשוטו _____
לפי מה שדרשו רבותינו _____

כז. פי בשדה מצאה, צעקה הנערה (הנער) המארשה, ואין מושיע לה: (ס)

□ ■ □ ■ □

כח. פי ימצא איש, נערה (נער) בתולה אשר לא ארשה, ותפשה ושכב עמה, ונמצאו:

כט. ונתן האיש השכב עמה לאכי הנערה (הנער) חמשים כסף, ולו תהיה לאשה, תחת אשר ענה, לא יוכל שלחה כל ימיו: (ס)

סיכום העונשים הכתובים בפרשה זו

מה העונש	מי נענש האיש/האשה/שניהם		
		מוציא שם רע	
		ואם אמת היה הדבר הזה	
		"בעולת בעל" (ברצון)	הבא על אשת איש
		ברצון	
		באונס	
		האונס את הבתולה	

סיכום המצוות בפרשת כי תצא ע"פ ספר החינוך (מתחילת הפרשה, עד כאן)

מניין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
תקלב	עשה	לדון דין יפת תואר ככתוב בתורה	פרק כ"א פסוקים י"א - י"ג
תקלג	לא תעשה	שלא למכור יפת תואר	שם פסוק י"ד
תקלד	לא תעשה	שלא להעבידה אחר שבעלה	שם
תקלה	עשה	לתלות המחויב לתלות	שם פסוק כ"ב
תקלו	לא תעשה	שלא להלין התלוי	שם פסוק כ"ג
תקלז	עשה	לקברו בו ביום, וכן כל המתים	שם
תקלח	עשה	להשיב אבידה לישראל	פרק כ"ב פסוק א'
תקלט	לא תעשה	שלא להעלים עיניו מאבדת אחינו	שם פסוק ג'
תקמ	לא תעשה	שלא להניח בהמת חבירו נופלת תחת משאה	שם פסוק ד'
תקמא	עשה	לטעון המשא שנפל - עם חבירו	שם
תקמב	לא תעשה	שלא תלבש אשה עדי איש	שם פסוק ה'
תקמג	לא תעשה	שלא ילבש איש מלבושי אשה	שם
תקמד	לא תעשה	שלא לקח אם על בנים	שם פסוק ו'
תקמה	עשה	לשלח האם אם לקחה על הבנים	שם פסוק ז'
תקמו	עשה	לעשות מעקה לגגו	שם פסוק ח'
תקמז	לא תעשה	שלא להניח מכשול בביתו	שם
תקמח	לא תעשה	שלא לזרוע כלאים בכרם	שם פסוק ט'
תקמט	לא תעשה	שלא לאכול כלאי הכרם	שם
תקנ	לא תעשה	שלא לעשות מלאכה בשני מיני בהמות	שם פסוק י'
תקנא	לא תעשה	שלא ללבוש שעטנז	שם פסוק י"א
תקנב	עשה	לישא אשה בכתובה וקידושין	שם פסוק י"ג
תקנג	עשה	שתשב אשת מוציא שם רע תחתיו	שם פסוק י"ט
תקנד	לא תעשה	שלא יגרשנה כל ימיו	שם
תקנה	עשה	לסקול המחויב בבית דין	שם פסוק כ"ד
תקנו	לא תעשה	שלא לענוש האנוס בחטא	שם פסוק כ"ו
תקנז	עשה	שישא האנוס אנוסתו	שם פסוק כ"ט
תקנח	לא תעשה	שלא יגרשנה כל ימיו	שם

המשך פרשת כי תצא

פרק כ"ג

א. לא יקח איש את אשת אביו. ולא יגלה בנה אביו: (ס)

לא יקח, התורה שינתה בלשון איסור זה, שלא כמו בשאר עריות שכתוב "לא יגלה" מה לומדים מזה _____

ולא יגלה בנה אביו, כתב רש"י שנאסרה כאן "שומרת יבם של אביו", דהיינו אשת אחי אביו שמת, ועדיין אביו לא יבמה

היכן כבר נאמר איסור זה _____ ומדוע הוצרך לאסור שוב _____

מזה שפסוק זה נסמך לאיסור "לא יבא ממזר", למדנו אלו סוגי נשים אם בא עליהם, הוולד ממזר
האם הוולד ממזר כשבא על: _____

חייבי לאוין _____ חייבי כריתות _____ חייבי מיתות בית דין _____

ב. לא יבא פצוע דכה (שנפצעו או נדכאו ביצים שלו), וקרנות שפכה (שנכרת הגיד), בקהל ה': (ס)

ג. לא יבא ממזר בקהל ה', גם דור עשירי, לא יבא לו בקהל ה': (ס)

לא יבא ממזר בקהל ה', מה הכוונה "לא יבא בקהל ה'" _____

ד. לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה', גם דור עשירי, לא יבא להם בקהל ה'. עד עולם:

לא יבא עמוני בקהל ה', דהיינו שלא ישא ישראלית.

ה. על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, בדרך בצאתכם ממצרים. ואשר שכר (מואב) עליה את בלעם בן בעור מפתור ארם
נהרים. לקוללה:

על דבר, במילה "דבר", מרומז שיש טעם נוסף מדוע נאסרו לבא בקהל ה'

מה הטעם _____

בדרך, מדוע מציין הפסוק שעשו כן כשהייתם "בדרך" _____

ו. ולא אבה ה' אלוקה לשמע אל בלעם, ויחפה ה' אלוקה לה את הקללה לברכה. פי אהבה ה' אלוקה:

ז. לא תדרש שלמם וטבתם, כל ימיה לעולם: (ס)

לא תדרוש שלומם, מכאן למדנו שאסור להיטיב עם עמון ומואב, וכתב רש"י שפסוק זה מוציא מהכלל הנאמר בפסוק י"ז

איזה איסור נאמר שם _____

ומה הדין בעמוני ומואבי במקרה זה _____

ח. לא תתעב (תרחיק) אדמי, פי אחיה הוא, לא תתעב מצרי, פי גר היית בארצו:

ט. לפיכך בנים אשר יולדו להם דור שלישי, יבא להם בקהל ה': (ס)

ביאור האיסור להרחיק אדומי ומצרי עד דור שלישי

מדוע היה ראוי להרחיקו לגמרי	ומה הטעם שאסרה תורה להרחיקו לגמרי
אדומי	
מצרי	

בנים אשר יולדו להם דור שלישי וגו', ומדוע עמון ומואב נאסרו לעולם _____

מה לומדים מזה _____

גר משאר אומות, מתי מותר לו לבוא בקהל _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ג

סיכום האסורים לבא בקהל

ומדוע	עד מתי הם אסורים	מדוע נאסרו	מי נאסר	
				1-2
				.3
				.4
		רש"י		.5
רש"י פסוק ט'		רש"י		.6
		רש"י		.7

□□□□

י. כי תצא מחנה על איביה, ונשמרת מפל דבר רע:

ונשמרת, מדוע צריך אזהרה מיוחדת, להשמר בשעת מלחמה _____

יא. פי יהיה כה איש, אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, ויצא אל מחוץ למחנה, לא יבא אל תוך המחנה:

מקרה לילה, אם נטמא ביום, האם הוא גם חייב לצאת מן המחנה _____

ומדוע כתוב דווקא לילה _____

התורה ציוותה על הטמא לצאת מן המחנה, ב"עשה" וב"לא תעשה"

מה ה"עשה" _____ ה"לא תעשה" _____

לאילו מחנות אסור לו ליכנס _____

יב. והיה לפנות ערב (סמוך לשקיעה) ירחץ במים, וכבא השמש יבא אל תוך המחנה:

והיה לפנות ערב ירחץ במים, כתב רש"י "שאינו טהור בלא הערב שמש"

מתי טובל _____ מתי הוא זמן "הערב שמש" _____

יג. ויד תקיה לך מחוץ למחנה, ויצאת שמה חוץ לעשות צרכיך:

ויד תהיה לך, מה פירוש "יד" האמור כאן _____

מחוץ למחנה, מה הכוונה "מחוץ למחנה" _____ היינו חוץ משלש המחנות.

יד. ויתד (כלי חפירה) תקיה לך על אונך, והיה בשבתה חוץ, וחרפתה כה, ושבת וכסית עם היתד, את צאתה:

על אונך, מה הפירוש "אונך" _____ ומה הכוונה של "על אונך" _____

טו. פי ה' אלקיה מתחלה בקרב מחנה, להצילה ולתת איביה לפניה, והיה מחנה קדוש, ולא יראה כה ערות דבר, ושב מאחריה: (ט)

ולא יראה כה, מי לא יראה _____

מה יכול לקרות, אם יראה כה ערות דבר _____

ומה נצטוו לעשות כדי שלא יראה _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ג

טז. לא תסגיר (תחזיר) עבד אל אדוניו, אשר ינצל אליה מעם אדניו:

ביאור לאו ד"לא תסגיר עבד אל אדוניו"

מדוע אסור להחזירו	מה הוא המקרה שאסור להחזיר	האם האדון הוא ישראל או גוי	האם העבד הוא ישראל או גוי	
שזר לא להאזר לעבד עבד זרה	שזר לישראל	יז	יז*	לפירוש א' (אונקלוס)
משום שמועל ממצוות יישוב א"י, ומצוות התלויות בה	מהיכן להיכן ברח			לפירוש ב'

* ע"פ נחלת יעקב, ודלא כהשפתי חכמים.

יז. עמך יושב בקרבתך, במקום אשר יבחר באחד שעריך, בטוב לו, לא תוננו: (ס)

□□□□

יח. לא תהיה קדשה מבנות ישראל, ולא יהיה קדש מבני ישראל:

לא תהיה קדשה, ולא יהיה קדש, אפשר לפרש את הפסוק בב' אופנים:

אופן א', שלא לייחד עצמם לזנות. אופן ב', שבת ישראל לא תנשא לעבד, ואיש ישראל לא ישא שפחה

באיזה אופן פירש: רש"י _____ אונקלוס _____

יט. לא תביא אתנו זונה ומחיר קלב, בית ה' אלוקיה לכל נדר, כי תועבת ה' אלוקיה, גם שניהם: (ס)

בפסוק זה כתוב כמה דברים האסורים לקרבן, משום שהם מתועבים ומאוסים לפני ה'

היכן כתוב שאסור להקריב: דבר הניתן לזונה תמורת הזנות _____ דבר שהוחלף בכלב _____

ומהיכן נתרבה שדברים אלו אסורים, גם לאחר שעשה בהם שינוי (כגון חטין ועשן סולת) _____

□□□□

כ. לא תשיף לאחיה, נשף כסף, נשף אכל, נשף כל דבר אשר יסף:

לא תשיף, האם זו אזהרה למלוה, או ללוה _____

כתוב את לשון הפסוק (פרשת קדושים), שבו הוזהר המלוה שלא להלוות בריבית _____

כא. לנכרי תשיף, ולאחיה לא תשיף, למען יברכה ה' אלוקיה בכל משלח ידה, על הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה: (ס)

הלוה מחבירו בריבית, עובר בשני לאוים ועשה

מה הם הלאוים: 1. _____ 2. _____

ומה הוא העשה _____

□□□□

כב. כי תדר נדר להקריב קרבן לה' אלוקיה, לא תאחר לשלמו, כי דרש ידרשנו ה' אלוקיה מעמך, והיה כה חטא:

לא תאחר לשלמו, לאחר כמה זמן עובר על לאו זה _____

כג. וכי תחדל (תמנע עצמך) מלנדר, לא יהיה כה חטא, שהרי אינך מצוה לנדר:

כד. אבל אם נדרת, מוצא שפתיך תשמר ועשית, פאשר נדרת לה' אלוקיה נדבה, אשר דברת בפיה: (ס)

מוצא שפתיך תשמור, מדוע הוסיף זאת _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ג

כה. **כִּי תֵבֵא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ, וְאֶכְלָתָ עֲנָבִים כְּנַפְשָׁךָ שְׂבָעָה, וְאֵל פְּלִיָּה לֹא תִתֵּן: (ס)**

_____ כי תבא בכרם רעך, במי הפסוק מדבר
 _____ כנפשך שבעך, כמה הותר לו לאכול _____ ומה אסור לו _____
 _____ ואל כליך לא תתן, מזה לומדים, שמותר לאכול רק בשעת הבציר, ולא בשעה שבא לעדור ולקשקש (לכסות שרשים מגולים)
 _____ באר איך לומדים זאת _____

כו. **כִּי תֵבֵא (פועל) בְּקִמַת רֵעֶךָ לקצור, וְקִטְפָתָ מִלֵּילַת (שבילים) בְּיַדְךָ, אֲבֵל וְחֶרְמֶשׂ (מגל) לֹא תִנְיֶיךָ עַל קִמַת רֵעֶךָ לצורך עצמך: (ס)**

מדיני אכילת פועל בכרם ובשדה

ומניין	האם מותר או אסור	
		לאכול כמה שהוא שרוצה
		לאכול אכילה גסה
		ליתן לתוך כליו (בכדי לאכול לאחר מכן)
		לאכול בשעת הבציר
		לאכול כשבא לעדור או לקשקש
		לקטוף ביד
		לקטוף בכלי

פרק כ"ד

א. **כִּי יִקַּח (יקדש) אִישׁ אִשָּׁה וּבְעֻלָּה (וישאנה), וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חַן בְּעֵינָיו, כִּי מִצָּא בָּהּ עֲרוּת דְּבָר (דבר מגונה), וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָת וְנָתַן בְּיָדָהּ, וְשָׁחָה מִבֵּיתוֹ:**

_____ כי מצא בה ערות דבר, כתב רש"י שמצוה לגרשה, שלא תמצא חן בעיניו.

פירוש, ש"כי מצא בה ערות דבר" מתפרש גם כנתינת טעם. מדוע לא תמצא חן בעיניו, כיון שמצא בה ערות דבר.

ב. **וַיִּצְאָה מִבֵּיתוֹ, וְהִלְכָה, וְהִיָּתָה לְאִישׁ אֲחֵר:**

_____ לאיש אחר, "אחר" משמעותו שהוא שונה מהראשון

_____ במה שונה הבעל השני מהבעל הראשון _____

ג. **וּשְׂנֵאָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁחָה מִבֵּיתוֹ, אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, אֲשֶׁר לָקְחָה לוֹ לְאִשָּׁה:**

_____ ושנאה האיש האחרון, פירוש הפסוק לפי רש"י, שהכתוב מברשו שסופו לשנאותה, ואז גם הוא יגרשנה

_____ ומה יקרה לו אם לא יגרשנה _____ ומניין _____

ד. **לֹא יוּכַל בְּעֻלָּה הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁחָה, לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לְחַיּוֹת לוֹ לְאִשָּׁה, אַחֲרָי אֲשֶׁר הִטְמֵאָהּ, כִּי תוֹעֵבָה הוּא לְפָנָי ה', וְלֹא תִחַטֵּיא**

_____ אֶת הָאָרֶץ, אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה: (ס)

_____ אחרי אשר הוטמאה, מזה שהתורה כתבה לשון "טומאה", למדו "לרבות סוטה שנסתרה", שמה דינה _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ד

ה. כי יקח איש אשה חדשה, לא יצא פצבא (למלחמת הרשות), ולא יעבר עליו לכל דבר, נקי יהיה לביתו שנה אחת, ושמח את אשתו אשר לקח:

אשה חדשה, מה הכוונה "חדשה" _____ ומה זה בא למעט _____
 הערה: והיינו כשלא נישאת לאחר, דבנישאת לאחר אסורה לו כדלעיל.
 ולא יעבור עליו לכל דבר של הצבא, בא להוסיף שלא יצא אפילו לשאר דברים שהם לצורך הצבא
 מה הם הדברים _____
 אולם יש אנשים שאף שאינם יוצאים למלחמה, צריכים לעשות דברים אלו, מי הם _____

דין האנשים שאין יוצאים למלחמה

ומנלן	האם עושים צרכי הצבא		
		לקח אשה חדשה	
		בנה בית וחנכו	
		נטע כרם וחיללו	
"לא יעזור עליו לכל דבר" ולמדין "עליו" אי אתה מעזיר, אבל אתה מעזיר על אחריך		אירש אשה ולא לקחה	החוזרים מעורכי המלחמה
		בנה בית ולא חנכו	
		נטע כרם ולא חיללו	

ושמח את אשתו, כתב רש"י "ישמח את אשתו, ותרגומו "ויתדי ית אנתה", והמתרגם "ויתדי עם אנתיה" טועה הוא וכו"
 ביאור דברי רש"י

ומדוע	האם אפשר לתרגם כן	לפי זה מה הכוונה "את אשתו"	איך תירגם	
		את אלת		אונקלוס
		את פס		המתרגם (יונתן בן עוזיאל)

ו. לא יחבל רחים ורכב, כי נפש הוא חבל (כאילו הוא ממשכן את נפשו): (ס)

לא יחבל, מה הפירוש "יחבל" _____ ואלו דברים אסור למשכן
 רחים ורכב, הם שני אבנים זו על זו, שבהן טוחנים את החטים, איזו נקראת: "רחיים" _____ "רכב" _____

□□□□

ז. כי ימצא איש, גנב נפש מאחיו מבני ישראל, והתעמר בו (והשתמש בו) ומכרו, ומת הגנב ההוא, ובערתה תרע מקרבך: (ס)

כי ימצא, "ימצא" הכוונה שכן התברר, ע"י מה _____
 והתעמר בו ומכרו, גונב נפש מישראל, אלו תנאים הנצרכים בכדי שיתחייב מיתה, א. _____ ב. _____

סיכום המצוות בפרשת כי תצא ע"פ ספר החינוך (מפרק כ"ג עד פרק כ"ד פסוק ג')

מניין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
תקנט	לא תעשה	שלא ישא סריס בת ישראל	י"א יבא יצא פ"ג דכה וכוה שפכה זקהל הי"י פרק כ"ג פסוק ב'
תקס	לא תעשה	שלא ישא ממזר בת ישראל	שם פסוק ג'
תקסא	לא תעשה	שלא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'	שם פסוק ד'
תקסב	לא תעשה	שלא לדרוש שלומם במלחמה	שם פסוק ז'
תקסג	לא תעשה	שלא להרחיק אדומי דור שלישי מלבוא בקהל	שם פסוק ח' - ט'
תקסד	לא תעשה	שלא להרחיק מצרי דור שלישי	שם פסוק ח' - ט'
תקסה	לא תעשה	שלא יכנס טמא להר הבית	שם פסוק י"א
תקסו	עשה	להתקין מקום להפנות בו	שם פסוק י"ג
תקסז	עשה	להתקין יתד לחפור בו כנזכר לעיל	שם פסוק י"ד
תקסח	לא תעשה	שלא להסגיר עבד שברת, אל אדוניו	שם פסוק ט"ז
תקסט	לא תעשה	שלא להונות עבד הניצל אלינו	שם פסוק י"ז
תקע	לא תעשה	שלא לבעול אשה בלא כתובה וקידושין	שם פסוק י"ח
תקעא	לא תעשה	שלא להקריב אתנן זונה ומחירי כלב	שם פסוק י"ט
תקעב	לא תעשה	שלא יתן הלוח ריבית לישראל	שם פסוק כ'
תקעג	עשה	להלוות לנכרי בריבית	שם פסוק כ"א
תקעד	לא תעשה	שלא לאחר נדרי יותר משלש רגלים	שם פסוק כ"ב
תקעה	עשה	לקיים מוצא שפתיו כמו שנדר	שם פסוק כ"ד
תקעו	עשה	להניח השכיר לאכול מהמחובר שעושים בו	שם פסוק כ"ה
תקעז	לא תעשה	שלא ליקח הפועל בידו יותר על אכילתו	שם פסוק כ"ה
תקעח	לא תעשה	שלא יאכל הפועל בשעת מלאכה	שם
תקעט	עשה	לגרש בגט	פרק כ"ד פסוק א'
תקפ	לא תעשה	שלא יחזיר גרושתו משנשאת לאחר	שם פסוק ד'
תקפא	לא תעשה	שלא יצא החתן מביתו כל השנה אפילו לצרכי צבור	שם פסוק ה'
תקפב	עשה	שישמח החתן עם אשתו שנה אחת	שם
תקפג	לא תעשה	שלא ימשכן בחובו כלים שעושים בהם אוכל נפש	שם פסוק ו'

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ד

ח. השמר בנגע הצרעת. לשומר מאד ולעשות. ככל אשר יזרו אתכם הכהנים הלויים. כאשר צויתם. תשמרו לעשות:

השמר בנגע הצרעת, היינו שאסור לו לעשות דברים, שעל ידם לא יוכל הכהן לטמאותו

אלו דברים נאסרו, א. _____ ב. _____

ככל אשר יזרו אתכם, דהיינו שעליו לעשות כל מה שיוורו לו הכהנים בעניין נגעים

לאלו הוראות הכוונה, א. _____ ב. _____ ג. _____

ט. זכור, את אשר עשה ה' אלקיך למרים. בדרך בצאתכם ממצרים: (ט)

זכור את אשר עשה ה' למרים, מה לומדים מזה שסמך זכירת מעשה מרים, לענין צרעת

תמצית דברי רבינו בעל ה"חפץ חיים", בספרו "שמירת הלשון" (שער התבונה פרק י"ב):

ונבאר הפסוק הזה היטב, והוא דהתורה פירשה לנו במצות הזכירה ד' עניינים:

א. "זכור את אשר עשה" היינו מה שעשה, והוא עונש הצרעת, שהוא עונש קשה עד מאוד, ואי אפשר להרפא ממנו.

ב. למי עשה - "למרים":

- שהייתה צדקת גדולה, שהייתה הבאר עולה בזכותה, וגם נביאה.
- ולא דיברה אלא באחיה, אשר אהבתו כנפשה.
- ולא דיברה בגנותו, אלא מה שהשוותה אותו לשאר הנביאים.
- ולא דיברה בפניו שיבוש, ולא בפני רבים, רק בינה לבין אחיה הקדוש בצנעה.
- וכוונתה הייתה לבנינו של עולם.
- והוא לא הקפיד על כל הדברים האלה.

ג. באיזה מקום עשה - "בדרך", ולא תלו לה גודל זכויותיה, להקיף (להמתין) לה עד בא בני ישראל לחנות באיזה מקום,

שאז לא היה ניכר כל כך, אלא נענשה תיכף בדרך בהליכתם, ונתפרסם גודל כלימתה לכל.

ד. באיזה זמן היה הדבר הזה - "בצאתכם ממצרים", ועדיין לא נודע לכל עונש המגיע עבור זה.

מכל זה יוכל האדם להתבונן בקל וחומר, שהיום שכולנו כאזובי קיר לגבי מרים הנביאה, וגם ידוע לכל מהעונש המגיע עבור זה, ממעשה מרים ומרגלים, אם לא ישמור את עצמו מלשון הרע, אפילו אם לא יהיה רק כעין מעשה מרים, ובפרט אם בכוונה ידבר את הלשון הרע, כדי לגנות את חברו ולביישו, בוודאי לא יהיה נקי מעונש הגדול של הצרעת, או עונשים אחרים תמורתם, ולא יקיפו לו עד לאחר זמן, והשומע ומקיים תמיד לזכור באופן זה, בודאי ינצל מעוון זה.

י. כי תשה ברעך משאת מאומה. לא תבא אל ביתו לעבט עבטו (לקחת את המשכון ממנו):

כי תשה ברעך משאת מאומה, פירושו, אם תתבע מחברך חוב כלשהו.

יא. בחוץ תעמד, והאיש אשר אתה נשה בו, יוציא אליך את העבט החוצה: "והאיש אשר אתה נושה בו", מי הוא _____

יב. ואם החייב איש עני הוא. לא תשכב בעבטו:

יג. השב תשיב לו את העבט כבא השמש (בשקיעת השמש), ושכב פשלתו וברכה. וליה תהיה צדקה לפני ה' אלקיך: (ט)

סיכום מתי צריך המלוה להשיב את העבט

מתי צריך להחזירו	האם מדובר בכסות יום או בכסות לילה	מה לשון הפסוק	
			בפרשתנו
			בפרשת משפטים

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ד

יד. לא תעשוק שכיר, מה עובר העושק שכר: של שכיר עשיר _____

של שכיר עני א. _____ ב. _____

ואביון, מדוע נקרא כך _____

איסור עושק שכר שכיר, הוא גם בישראל, גם בגר צדק, וגם *בגר תושב

היכן מוזכר בפסוק האיסור, לגבי: ישראל _____ גר צדק _____ גר תושב _____

*היינו גוי שקיבל עליו שלא לעבוד ע"ז עם שאר המצוות שנצטוו בני נח, ונקרא "תושב" שמותר לנו להושיבו בינינו בא"י.

אשר בארצך, רש"י כתב שזה בא "לרבות שכר בהמה וכלים", שמה הדין בהם _____

טו. ב'יזמו תתן שכרו, ולא תבוא עליו השמש, פי עני הוא, ואליו הוא נשא את נפשו, ולא יקרא עליה אל ה', והיה כה חטא: (ס)

ואליו הוא נושא את נפשו, למה הוא מוסר את נפשו למות _____

וכיצד הוא נושא את נפשו _____

והיה כך חטא, האם רק כשיקרא אל ה', יהיה כך חטא _____

א"כ מדוע כתוב "ולא יקרא עליך אל ה' והיה כך חטא" _____

□□□□

טז. לא יומתו אבות על בנים, ובנים לא יומתו על אבות, איש בְּחַטָּאוֹ יוּמָתוּ: (ס)

לא יומתו אבות על בנים, האם אפשר לפרשו כפשוטו, שלא יומתו האבות בעוון בניהם _____

ומדוע א"א לפרש כך _____

אלא מה בא הפסוק לומר _____

אלו בנים מתים בידי שמים, בעוון אבותם _____

איך זה מדויק בפסוק _____

□□□□

יז. לא תטה משפט גר או יתום, ולא תחבל בגד אלמנה:

לא תטה משפט גר יתום, היכן הוזהרו על הטיית משפט עשיר _____

ואלו לאוין עובר בְּשִׁמְטָה משפט גר ויתום 1. _____ 2. _____

מדוע צריך לאו נוסף בעני _____

ולא תחבול, יש שני סוגי משכון, א. שהלוה נותן בשעת ההלוואה, ב. שהמלוה לוקח כשהגיע זמן הפירעון ולא שילם

באיזה משכון מדובר כאן _____

יח. וזכרת, פי עבד ה'יית בְּמִצְרַיִם. ויִפְדֶּה ה' אֶלְקֶיךָ מִשָּׁם, על בן אנכי מצוה לעשות. את הדבר הזה: (ס)

וזכרת, כתב רש"י ש"על מנת כן פדיתך, לשמור חוקותי"

מה מיוחד בחוקה זו, שהוזכר בה ענין יציאת מצרים, יותר משאר חוקות _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ד

יט. כי תקצור קציצה בשדה, ושכחת עמר (אגודה של שבלים) בשדה, לא תשוב לקחתו, לגר ליתום ולאלמנה יהיה, למען יברכה ה' אלקיך, בכל מעשה ידיך: (ס)

ושכחת עומר, שכח גדיש, האם מותר לו לחזור ולקחת _____ ומניין _____
 איזה עומר נחשב כמו גדיש ואינו שכחה _____
 בשדה, כתב רש"י "לרבות שכחת קמה", מה הפירוש "שכחת קמה" _____
 ומה הדין בזה _____

לא תשוב לקחתו, כתב רש"י "מכאן אמרו, שלאחריו שכחה, שלפניו אינו שכחה וכו' ביאור דברי רש"י"

10	9	8	7	6	5	4	3	2	התחלה	שורה א'
		↓	←		←	←	←	←	←	←
שכח	שכח			שכח						
↪ ↪ ↪ ↪ ↪ ↪ ↪ ↪ ↪										
								12	11	שורה ב'
										

במקרה הנ"ל, אלו מן העומרים מותר לו לשוב ולקחת (ציין מספר) _____ ואיזה אסור _____ ומניין _____

למען יברכה, רש"י מביא שאפשר ללמוד מזה שתי דברים: מה לומדים בקל וחומר _____

ומה לומדים מזה לגבי מי שנפלה סלע מידו _____

□□□□

כ. כי תחבט זיתך להשיר הזיתים מהאילן, לא תפאר אחריו, לגר ליתום ולאלמנה יהיה:

לא תפאר, "לא תיטול תפארתו ממנו", תפארת האילן זה הפירות, ופירושו שלא יטול מן האילן את כלי תפארתו מה למדו מזה _____

אחריו, "זו שכחה", שאינה אלא מאחריו, כדתנן "שלפניו אינו שכחה שלאחריו שכחה" (רש"י חולין קל"א):

כא. כי תקצר פרמך, לא תעולל אחריו, לגר ליתום ולאלמנה יהיה:

לא תעולל, כתב רש"י "אם מצאת בו עוללות, לא תקחנה, ואי זו היא עוללות כל אשכול שאין לו לא קתף ולא נטף".

פירוש "כתף ונטף": אשכול בנוי מענף אמצעי (שדרה) שממנו יוצאים ענפים אחרים, שעליהם גדלים אשכולות קטנים, ועקב ריבוי הפירות, יושבים האשכולות הקטנים, זה על כתפו של זה, וזהו "כתף".
 ובקצה התחתון של השדרה גדלים ג"כ ענבים, הנראים כנוטפים מהשדרה, וזהו הנקרא "נטף".

דוגמאות של אשכולות, ולמי הם שייכים

								
נטף	כתף	נטף	כתף	נטף	כתף	נטף	כתף	האם יש לאשכול זה
								האם הוא שייך לבעלים או לעניים

כב. וזכרת, כי עבד היית בארץ מצרים, על בן אנכי מצוה לעשות את הדבר הזה: (ס)

המשך פרשת כי תצא

פרק כ"ה

דין מלקות:

א. פי יִהְיֶה רִיב בֵּין אַנְשִׁים, וְנָגְשׁוּ אֶל הַמִּשְׁפָּט (הדיינים) וְשִׁפְטוּם, וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצַּדִּיק, וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע:

ב. וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע, (והיה אם הרשע הוא בן מלקות), וְהִפִּילֹה הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו, כְּדִי רִשְׁעוֹתוֹ בְּמִסְפָּר:

ג. אַרְבָּעִים יִכְנוּ לֹא יוֹסִיף, פֶּן יוֹסִיף לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מִכָּה רַבָּה, וְנִקְלָה אַחִיךָ לְעֵינֶיךָ:

כי יהיה ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט, כתב רש"י "אמור מעתה, אין שלום יוצא מתוך מריבה", פירוש, כשיש חילוקי דעות בין אנשים, אין להם לריב, שבזה סופם שיהיו נגשים למשפט, ולא יוכלו להתפשר יחד מעצמם, כי אם ע"י דין (ע"פ גור אריה).

היכן עוד מצאנו שאין שלום יוצא מתוך מריבה, _____

והרשיעו את הרשע, והיה אם בן הכות הרשע, האם כל המתחייבין בדין לוקין _____

וכתב רש"י שלומדים זאת מ"והיה אם בן הכות הרשע", מאיזו מילה זה נלמד _____

על איזה סוג 'לאו' לוקין _____ ועל איזה אין לוקין _____

ומניין _____

הקדמה: משנה במסכת מכות (פרק ג, משנה יב - יג)

כיצד מלקין אותו, כופת שתי ידיו על העמוד הילך והילך, וחזן הכנסת (שמש הקהל) אוחז בבגדיו, אם נקרעו נקרעו, ואם נפרמו נפרמו, עד שהוא מגלה את לבו (שארין מלקין על בגדיו). והאבן נתונה מאחריו (של נידון), שחזן הכנסת עומד עליה, ורצועה של עגל בידו, כפולה אחד לשנים ושנים לארבעה, ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בה:

ידה (הידית, ארכה) טפח. ורחבה (של הרצועה) טפח, וראשה (הרצועה תהיה ארוכה, עד שתהא) מגעת על פי כרסו של המוכה.

ומכה אותו שליש (ממנין המלקות - 13 מתוך 39) מלפניו (על הבטן), ושתי ידות (שני שליש האחרים) מלאחריו (שליש על כל כתף). ואינו מכה אותו לא עומד ולא יושב, אלא מוטה.

איזה דין מדברי המשנה נלמד:

מ"והפילו השופט" _____ מ"לפניו כדי רשעתו" _____

במספר ארבעים, כמה מלקות צריך לתת: אילו היה מנוקד במספר _____ עכשיו שמנוקד במספר _____

ומה הפירוש במספר _____

לא יוסיף, לאו זה נאמר על שליח בי"ד, מי עוד נתרבה בלאו זה _____

ונקלה אחיך, עד עכשיו התורה קראתו רשע, דכתיב "והרשיעו את הרשע", "והיה אם בן הכות הרשע"

וממתי הוא נקרא "אחיך" _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ה

ד. לא תחסם שור, בְּדִישׁוֹ: (ס)

לא תחסם שור בדישו, האם לאו זה הוא דווקא בשור או אפילו בשאר בעלי חיים _____

א"כ מדוע כתב "שור" ולא שאר בעלי חיים _____

וכיון שכל בעלי חיים התרבו, היה די לכתוב "לא תדוש בחסימה", וכתב "שור" למעט _____

מה זה בא למעט _____

שים לב, מה שממעט אדם, הוא רק לעניין לאו ד"לא תחסם", אבל מ"מ יש מצוה להניחו לאכול, כדלעיל פרק כ"ג פסוקים כ"ה כ"ו.

בדישו, מלשון זה משמע, שהאיסור הוא רק אם חסם את השור בשעת דישה _____

והאם מותר לו לחסמו מבחוץ, ולהכניסו ולדוש עמו כשהוא חסום _____

ומניין _____

ביאור הדרשה: שהיה לו לכתוב "ושור בדישו לא תחסם", ומזה שפתח ב"לא תחסם" משמע שבא לרבות שכל אופן שחוסם אותו, אסור.

וכתב רש"י "ולמה נאמר דיש", באר את השאלה _____

ותירץ, שבא לומר שאיסור "לא תחסם", הוא דווקא במלאכות שהם דומים ל"דיש" _____

במה "דיש" מיוחד א. _____ ב. _____

מזה לומדים שמותר לחסום: א. בדבר שנגמרה מלאכתו למעשר ולחלה. ב. בדבר שאין גידולו מן הארץ _____

אלו מלאכות הם: בדבר שנגמרה מלאכתו: למעשר _____ לחלה _____

בדבר שאין גידולו מן הארץ _____

פרשת יבום:

ה. כִּי יֵשְׁבוּ אֲחִים יְחִידִים, וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ, לֹא תִהְיֶה אִשְׁתּוֹ הַחַוְצָה לְאִישׁ זָר, אֵלֹא יִבְמָהּ יְבֵא עֲלֶיהָ, וְלָקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיִּבְמָהּ:

ו. וְהָיָה הַכֹּהֵן אֲשֶׁר תִּלְדֵּה, יָקוּם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת, וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל:

סיכום המקרים שאין בהן מצות יבום

המקרה	מאלו מילים לומדים שאין מצות יבום במקרה זה	באר איך לומדים זאת
אשת אחיו שלא היה בעולמו (כשהאח שהיה צריך לייבם נולד לאחר שמת אחיו)		
אחיו מן האם		
כשיש לאח שמת בן או בת, נכד או נכדה		
אם היבמה היא איילונית (שאינה יכולה לילד)		
אם האח שמת היה סריס (שאינו יכול להוליד)		

יקום על שם אחיו, על זה אמר רבא (יבמות כד.) "אע"ג דבכל התורה כולה אין מקרא יוצא מידי פשוטו, הכא אתאי גזירה שוה אפיקתיה מפשטיה לגמרי", והיינו דלפי פשוטו, הכוונה שצריכים לקרוא את שם הבן שיוולד, כשם האח שמת (אם האח המת נקרא גד, קורין את הבן גד). ואין הפשט כן, אלא מה כוונת הפסוק _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ה

למי הכוונה בדברי הפסוק דלהלן

מה לומדים מזה	האם מדובר על היבם או על היבמה	
		"והיה הבכור"
		"אשר תלד"
		"יקום על שם אחיו"

ז. ואם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו, ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים, ואמרה מאן יבמי לקיים לאחיו שם בישראל, לא אבה יבמי: השערה, לאיזה שער הכוונה _____

ח. ונקראו לו זקני עירו ודברו אליו (מדוע אינו רוצה ליבמה), ועמד ואמר, לא חפצתי לקחתה:

ועמד ואמר, מכאן לומדים דיני האמירה

איזה דין לומדים מ: "ועמד"

"ואמר"

ובאיזה לשון צריכה היבמה לדבר _____

ט. וננשה יבמתו אליו לעיני הזקנים, וחלצה נעלו מעל רגלו, וירקה בפניו, וענתה ואמרה, ככה יעשה לאיש, אשר לא יבנה את בית אחיו:

וירקה בפניו, האם הכוונה שהיא יורקת ממש בפניו _____ אלא להיכן היא יורקת _____

אשר לא יבנה, כיון שמדברים על מי שלא רצה ליבם, א"כ היה צריך לכתוב "אשר לא בנה"

ומה לומדים מזה שכתוב "אשר לא יבנה" _____

י. ונקרא שמו וגו', היינו שעל ידי שאמרו בשעת חליצה "חלוץ הנעל", נקראת משפחתו בשם "בית חלוץ הנעל" (ע"פ גור אריה)

מי אומר כן בשעת החליצה _____

סיכום האמירות בחליצה:

מה אומרת היבמה כשבאה לבית דין _____

מה אומר היבם _____

מה אומרת היבמה לאחר שחלצה נעלו וירקה בפניו _____

מה אומרים כל העומדים שם _____

פרשת תשלום דמי בושת:

א. פי יצו אנשים יחדו, איש ואחיו, ונקרה אשת האחד להציל את אישה מינד מפהו, ושלחה ידה והחזיקה במבשיו (במקום בשתו):

כי יצו אנשים, היינו מריבת דברים בלא הכאות, מהיכן משמע שעל ידי זה באים לידי מכות _____

ב. וקצתה את כפה, לא תחוס עינה: (ט)

וקצתה את כפה, האם הכוונה שיקוף את ידה _____ אלא מה הכוונה _____

עבור מה היא משלמת _____ ואיך שמין זאת _____

באיזו דרשה מהי"ג מדות לומדים שזה הכוונה ב"וקצתה את כפה" _____

באר הדרשה _____

המשך פרשת כי תצא פרק כ"ה

פרשת מידות ומשקלות:

יג. לא יהיה לך בכיסה אָבֹן וְאָבֶן. גְּדוּלָה וְקַטְנָה:

אבן ואבן, לאלו אבנים הכוונה _____

גְּדוּלָה וְקַטְנָה, אין הכוונה שאסור שיהיה לו מידות גדולות ומידות קטנות, אלא מפרש רש"י שהכוונה ל"גדולה שהיא מכחשת את הקטנה", פירוש,

שתי אבנים שכתוב עליהם אותו משקל, ובאמת אחד קטן יותר מהשני

איך שייך לרמות ע"י אבנים כאלו _____

יד. לא יהיה לך בביתך *איפה ואיפה, ("איפה" היא כלי מדידה) גְּדוּלָה וְקַטְנָה:

*יש דברים הנמדדים במשקל (כגון פירות וירקות), וזה נקרא בלשון הפסוק "אבן", שמניחים את האבן בכף אחת של המאזנים, ובכף השניה את

הדבר הנמדד, ויש דברים הנמדדים לפי מידת נפח (כגון שקית פופקורן), והכלי שמוודים בו מידת איפה (ג' סאין), נקרא בלשון הפסוק "איפה".

לא יהיה לך, מלבד האיסור האמור כאן, יש בזה גם עונש, מהו העונש _____

טו. אָבֹן שְׁלֹמָה וְצֶדֶק יְהוָה לָךְ. אִיפֹה שְׁלֹמָה וְצֶדֶק יְהוָה לָךְ. לָמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ. עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:

אבן שלמה וצדק יהיה לך, מהו שכרו של המחזיק מידות שלמות ומדויקות _____

טז. כִּי תֹעֲבֹת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲשֵׂה אֲפֹה, כָּל עֲשֵׂה עֵוֹל: (פ)

פרשת זכירת מעשה עמלק:

יז. זָכוֹר, אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֹק, בְּדֶרֶךְ. כִּצְאֹתְכֶם מִמִּצְרַיִם:

בסוף פרשת בשלח, כתוב שעמלק בא להלחם עם בני ישראל בצאתם ממצרים, וכאן ציוותה התורה שלא נשכח מה שעשה לנו, עד שנמחה את

שמו מתחת השמים, ונספר זאת לבנינו ולדורותינו, ונאמר להם כך עשה לנו עמלק הרשע, ולכך נצטוונו למחות את שמו, ע"פ הרמב"ן.

זכור את אשר עשה לך, מדוע נסמכה פרשה זו לפרשת משקלות _____

והיכן עוד מצינו כן _____

יח. אֲשֶׁר קָרָה בְּדֶרֶךְ. וַיִּזְנֶב כָּהֵן כָּל הַנְּחֻשְׁלִים אַחֲרָיִךְ, וְאַתָּה עֵינֶיךָ וַיִּגַע, וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים:

ביאור "אשר קרך"

שְׂמָה עֲשֵׂה עַמְלֹק	מָהוּ לְשׁוֹן "קֶרֶךְ"	
לפידוש א'	לפידוש א'	לפידוש א'
לפידוש ב'	לפידוש ב'	לפידוש ב'
לפידוש ג'	לפידוש ג'	לפידוש ג'

וכתב רש"י בפירוש ג', "לשון קור וחום, צננך והפשירך מרתחתך"

לגבי מה נחשבו עם ישראל כרותחים _____

וכיצד גרם עמלק לצננם _____

מהו המשל שרש"י מביא לזה _____

ויזנב בך, מכת זנב, חותך מילות וזורק כלפי מעלה.

כל הנחשלים אחריו, מה הפירוש "נחשלים" _____ מה גרם להם להיות "נחשלים" _____

הלא בני ישראל היו מוקפים בעננים, ואיך יכלו עמלק לזנב בהם _____

ואתה עיף ויגע, מה הפירוש: "עיף" _____ "יגע" _____

ולא ירא, מי לא היה ירא אלוקים _____ ומה הוא לא ירא לעשות לך _____

יט. ולכן, וְהָיָה בְּהֵנִיחַ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ, מִפְּלֵ אִיבֵיךָ מִסְבִּיב, כְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ, תִּמְחָה אֵת זָכְרָ עַמְלֹק מִתַּחַת

הַשָּׁמַיִם, לֹא תִשְׁכַּח: (פפפ)

תמחה את זכר עמלק, את מי צריכים להרוג _____

מדוע יש להרוג גם את בהמותיהם _____

סיכום המצוות בפרשת כי תצא ע"פ ספר החינוך (מפרק כ"ד פסוק ח' עד סוף הפרשה)

מניין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
תקפד	לא תעשה	שלא לתלוש סימני צרעת	פרק כ"ד פסוק ח'
תקפה	לא תעשה	לא למשכן בעל חוב בזרוע	שם פסוק י'
תקפו	לא תעשה	לא למנוע המשכון מבעליו העני	שם פסוק י"ב
תקפז	עשה	להחזיר המשכון לבעלים בעת שצריך לו	שם פסוק י"ג
תקפח	עשה	לתת שכר שכיר ביומו	שם פסוק ט"ו
תקפט	לא תעשה	שלא יעיד קרוב זה אל זה	שם פסוק ט"ז
תקצ	לא תעשה	שלא להטות משפט גר ויתום	שם פסוק י"ז
תקצא	לא תעשה	שלא למשכן בגד אלמנה	שם
תקצב	עשה	להניח לעניים השכחה	שם פסוק י"ט
תקצג	לא תעשה	שלא ישוב לקחת השכחה	שם
תקצד	עשה	להלקות לרשע	פרק כ"ה פסוק ב'
תקצה	לא תעשה	שלא להוסיף להכותו	שם פסוק ג'
תקצו	לא תעשה	שלא לחסום בהמה בשעת מלאכתה	שם פסוק ד'
תקצז	לא תעשה	שלא תינשא היבמה לאחר עד שתחלץ	שם פסוק ה'
תקצח	עשה	מצות יבום	שם
תקצט	עשה	מצות חליצה	שם פסוק ז' - ט'
תר	עשה	להציל הנרדף בנפשו של רודף	שם פסוק י"ב
תרא	לא תעשה	שלא לחוס על הרודף	שם
תרב	לא תעשה	שלא להשהות משקלות ומדות חסרות	שם פסוק י"ג - י"ד
תרג	עשה	לזכור מה שעשה לנו עמלק	שם פסוק י"ז
תرد	עשה	למחות זרעו מן העולם	שם פסוק י"ט
תרה	לא תעשה	שלא לשכוח מה שעשה לנו	שם